

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/63/2018
Identifikačné číslo spisu: 3809010032
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3809010032.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálik a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martina Piovartsiho, na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku 29. januára 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného C. E., pre pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., o dovolaní tohto obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15. mája 2015, sp. zn. 2To/125/2012, podľa § 382a, § 386 ods. 1, ods. 2, § 388 ods. 1 Tr. por., po zistení dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., takto

rozhodol:

I.

Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 15. mája 2015, sp. zn. 2To/125/2012, a v konaní, ktoré mu predchádzalo,

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 248 ods. 1, ods. 5, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., § 322 ods. 3 Tr. por. v n e p r o s p e c h obvineného C. E..

Napadnutý rozsudok krajského súdu sa z r u š u j e v celom rozsahu.

V celom rozsahu sa z r u š u j e aj rozsudok Okresného súdu Prievidza z 18. júna 2012, sp. zn. 1T/12/2009.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Prievidza sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu z n o v u p r e r o k o v a l a r o z h o d o l .

II.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. obvinený C. E., nar. XX. N. XXXX v R., bytom R. - A., U. č. XXXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ilave, sa n e b e r i e do väzby.

Odôvodnenie

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 18. júna 2012, sp. zn. 1T/12/2009 (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), uznal obvineného za vinného z pokračovacieho trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. (ďalej len „Tr. zák.“) v znení zákona č. 457/2003 Z. z. na tom skutkovom základe, že

postupne v priebehu rokov 2002 až 2003 na rôznych miestach v Slovenskej republike, naposledy dňa 22. októbra 2003 v Prievidzi napriek tomu, že na základe zmlúv o pôžičke peňazí, resp. alebo bez písomného dokladu zapožičal si od viacerých osôb vyššie sumy peňazí, konkrétne od A. E., nar. XX. O. XXXX najmenej 15 000 000 Sk (497 908,78 eur), Ing. H. G., nar. X. G. XXXX najmenej sumu 4 576 000 Sk (151 895,37 eur), B. X., nar. X. G. XXXX najmenej sumu 800 000 Sk (26 555,14 eur), A. R., nar. X. N. XXXX najmenej 40 000 Sk a 12 100 eur spolu 571 000 Sk (18 953,73 eur), od N. L., nar. X. C. XXXX najmenej sumu 3 295 000 Sk (109 373,96 eur) a 9 500 eur, spolu 3 675 000 Sk (121 987,65 eur), od Ing. Q. L., nar. X. G. XXXX najmenej sumu 1 300 000 Sk (43 152,09 eur), od Ing. D. R., nar. XX. W. XXXX najmenej sumu 2 100 000 Sk (69 707,23 eur), od Ing. C. Q., nar. XX. W. XXXX najmenej sumu 2 100 000 Sk (69 707,23 eur) a od H. F., nar. XX. W. XXXX najmenej sumu 500 000 Sk (16 596,96 eur) a sumu 4 700 eur, spolu najmenej 696 530 Sk (23 120,56 eur), tieto peniaze im nevrátil a použil ich bližšie nezisteným spôsobom pre vlastnú potrebu, čím celkovo týmto poškodeným spôsobil škodu najmenej 30 818 530 Sk (1 022 987,79 eur).

Obvinenému bol za to okresným súdom podľa § 248 ods. 5 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 2, ods. 3, § 40 ods. 1 Tr. zák., uložený súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov, pre výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradený do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Okresný súd zároveň zrušil výrok o treste trestného rozkazu Vojenského obvodového súdu Bratislava z 30. júna 2004, sp. zn. 1T/21/2004, v rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom z 15. marca 2006, sp. zn. 2T/114/2005, v rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 11. júna 2010, sp. zn. 3T/43/2007, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad.

Predmetným rozsudkom okresný súd podľa § 288 ods. 1 Tr. por. zaviazal obvineného k náhrade škody B. X. vo výške 26 555,14 eur, Ing. H. G. vo výške 151 895,37 eur, A. R. vo výške 18 953,73 eur, Ing. Q. L. vo výške 43 152,09 eur, Ing. D. R. vo výške 69 707,23 eur, Ing. C. Q. vo výške 69 707,23 eur a H. F. vo výške 23 120,56 eur. So zvyškom nároku na náhradu škody okresný súd odkázal poškodených Ing. D. R. a Ing. C. Q. podľa § 288 ods. 2 Tr. por. na konanie v občiansko-právnych veciach.

Na základe riadne a včas podaného odvolania obžalovaného Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 15. mája 2015, sp. zn. 2To/125/2012 (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), e) a f) Tr. por. zrušil celý rozsudok okresného súdu a pri nezmenených skutkových zisteniach podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvineného za vinného z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák.

Odvolací súd za to obvinenému podľa § 250 ods. 5 Tr. zák., v spojení s § 40 ods. 1 Tr. zák., uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov so zaradením pre jeho výkon do prvej nápravno-výchovnej skupiny podľa § 39a ods. 2 písm. a) Tr. zák.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. krajský súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému B. X. škodu vo výške 26 555,14 eur, Ing. H. G. vo výške 151 895,37 eur, A. R. škodu vo výške 18 953,73 eur, Ing. Q. L. škodu vo výške 28 152,09 eur, Ing. D. R. škodu vo výške 69 707,23 eur, Ing. C. Q. škodu vo výške 69 707,23 eur, H. F. škodu vo výške 23 120,56 eur. So zvyškom nároku na náhradu škody podľa § 288 ods. 2 Tr. por. odkázal odvolací súd poškodených Ing. D. R., Ing. C. Q. a Ing. Q. L. na občianske súdne konanie.

Obvinený cestou zvoleného obhajcu 14. mája 2018 napadol dovolaním rozsudok krajského súdu ako i konanie, ktoré vydaniu tohto rozhodnutia predchádzalo, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Podľa mienky obvineného okresný súd a tiež krajský súd nepostupovali správne, keď ho odsúdili v zmysle vyššie uvedeného. Rozsudok krajského súdu preto trpí nezákonnosťou a nesprávnosťou.

Obvinený v tejto súvislosti uviedol, že napriek tomu, že finančné prostriedky mu boli poskytované na základe zmlúv o bezúčelovej pôžičke, súdy sa nevysporiadali s otázkou, či v jednotlivých prípadoch išlo skutočne o pôžičku, ktorej pojmovým znakom je prenechanie peňažných prostriedkov poskytnutých veriteľmi na osobné disponovanie dlžníkovi. Podľa obvineného v mnohých zmluvách o pôžičke nemohol naplniť znaky skutkovej podstaty podvodu, nakoľko nikoho do omylu neuviedol, pričom predmetné peniaze mu boli poskytnuté na akékoľvek disponovanie. Vo veci preto absentuje objektívna stránka konania, ktorú predstavuje uvedenie niekoho do omylu a použitie peňazí pre svoje účely. V tomto kontexte obvinený podotkol, že finančné prostriedky, ktoré mu takto boli zverené, si neprisvojil, ale ich investoval, pričom boli preukázateľne uložené v Z. banke vo Švajčiarsku. Poškodení mali možnosť, a niektorí ju aj využili, domáhať sa vrátenia peňazí z titulu nezaplatenej pôžičky v občianskoprávnom konaní. Omeškanie sa dlžníka s úhradou splatného záväzku, však nie je trestným činom a nemožno zaň obžalovaného trestnoprávne postihnúť. Dispozíciu s peniazmi poskytnutými na základe bezúčelovej pôžičky nemožno považovať za konanie, ktoré by bolo v rozpore so zákonom a v žiadnom prípade nemohlo naplniť objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Z výpovedí niektorých svedkov ako i z vlastnej výpovede obvineného navyše vyplýva, že niektoré z odovzdaných peňazí mu boli poskytnuté nie ako pôžička, ale prostriedok na investíciu, resp. zhodnotenie. Krajský súd však túto odlišnosť v právnych tituloch nadobudnutia peňazí nerozlišoval.

Omeškanie sa so splatením pôžičky podľa obvineného nemožno kvalifikovať ako trestný čin podvodu alebo sprenevery. V prípadoch, kedy boli peňažné prostriedky zverené za účelom zhodnotenia, pri neexistencii písomnej zmluvy, nemôže ísť o pôžičku, ale iný občianskoprávny zmluvný vzťah, majúci znaky sprostredkovateľskej a príkaznej zmluvy, na základe ktorej mu vznikol záväzok sprostredkovať investíciu s cieľom zhodnotenia peňažných prostriedkov, ktoré mali byť investované na meno a účet obvineného.

Konajúce súdy vo veci nevykonali žiaden dôkaz, ktorým by preukázali naplnenie subjektívnej stránky, spočívajúcej v úmyselnom konaní obvineného, a to s cieľom už po vzniku zmluvného vzťahu s poškodenými prevziať od nich finančné prostriedky a s týmto nakladať v rozpore s účelom, na ktorý boli zverené, t. j. nesnažiť sa o ich zhodnotenie. Samotná skutočnosť, že k realizácii zmluvných vzťahov nedošlo v predpokladanom čase podľa obvineného nezakladá trestnú zodpovednosť, ale ide o občianskoprávny vzťah, z ktorého je možné uplatňovať práva a povinnosti zmluvných strán.

Obvinený je presvedčený, že v priebehu súdnych konaní bolo preukázané, že si predmetné finančné prostriedky neponechal, ani s nimi svojvoľne nenakladal, ale skutočne ich investoval a vložil do banky ako investíciu naviazanú na ďalšie výnosy. V konaní vždy súhlasil a navrhoval, aby sa skutočnosť týkajúca investovania preverili u príslušnej banky, resp. finančného ústavu, ale žiaden súd to doteraz neurobil. Ak by si vo veci konajúce súdy toto tvrdenie obvineného overili, zistili by, že sa obvinený k týmto prostriedkom nemohol dostať z dôvodu bankou určených podmienok investovania.

Z vykonaného dokazovania podľa obvineného nevyplýva, že by si prisvojil peniaze, ktoré mu boli zverené a že by s nimi disponoval v rozpore s dohodnutým účelom. Za sporné nemožno označiť, že by od poškodených prijal peniaze, avšak títo mu ich odovzdali priamo alebo sprostredkovane za účelom zhodnotenia, bez určenia konkrétneho spôsobu, ako tak urobiť. Poškodení mali vedomosť a súhlasili s ich investovaním za účelom zhodnotenia v čase ich poskytnutia. Obvinený v tejto súvislosti podotkol, že so zverenou hotovosťou disponoval v súlade s uzavretou dohodou, keďže tieto finančné prostriedky

investoval vložení na účty v zahraničných bankách. Poukázal tiež na skutočnosť, že pod pojem vec podľa § 130 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (zák. č. 300/2005 Z. z.) nemožno podradiť aj nematerializované peniaze na účtoch v bankách. Z logického výkladu § 130 ods. 1 Tr. zák. totiž vyplýva, že nematerializované peniaze nemožno podradiť pod žiadne tam uvedené písmeno a taktiež ich nemožno považovať ani za nehmotnú informáciu v zmysle § 130 ods. 2 Tr. zák. (zák. č. 300/2005 Z. z.).

Obvinený opätovne pripomenul, že pokiaľ došlo k sporu ohľadom pôvodne dohodnutého času, po ktorý mali byť peniaze zhodnocované, resp. výšky, do akej mali byť zhodnotené, potom ide o občianskoprávny spor, ktorý nie je možné riešiť prostriedkami trestného práva. Inkriminované konanie nie je možné postihnúť ani z toho dôvodu, že nenapĺňa pojmové znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. Posun v čase bol spôsobený aj podmienkami finančného ústavu (banky), ktorý ho neustále posúval a výplatu výsledku investovania podmieňoval ďalšími platbami.

O nesprávnosti názoru ohľadom disponovania s hotovosťou v rozpore s účelom, na ktorý boli prevzaté, podľa obvineného svedčí aj vyjadrenie samotnej prokurátorky krajskej prokuratúry, ktorá v obžalobe uviedla, že: „...požičané peniaze doteraz poškodeným nevrátil, použil ich bližšie nezisteným spôsobom pre vlastnú potrebu.“ V konaní podľa obvineného nebolo preukázané, že by s predmetnými peniazmi disponoval v rozpore s účelom ich zverenia, pričom písomným dokladom navyše preukázal ich investovanie v zahraničných bankách. Zverené prostriedky teda nikdy nepoužil pre vlastnú potrebu.

Orgány činné v trestnom konaní sa vôbec nezaoberali skutočnosťou vyplývajúcou v prípravnom konaní, podľa ktorej obvinený s niektorými poškodenými vôbec neprišiel do styku a že finančné prostriedky boli investované prostredníctvom jeho bratranca, A. E., ktorý si mohol časť z nich ponechať pre vlastnú potrebu. V tejto súvislosti obvinený poukázal na výpoveď A. E. z prípravného konania, v rámci ktorej uviedol, že mu mal obvinený dlhovať 39 miliónov slovenských korún, pričom neskôr dňa 15. novembra 2006 v uznaní záväzku priznal, že mu v skutočnosti dlhuje len 15 miliónov korún, čo predstavuje 10,7 milióna slovenských korún istiny, ktorá sa skladá z ďalších veriteľov: pána X., D., E. a M.. Ostatná suma 15 miliónov bol dohodnutý úrok.

Obvinený v podanom dovolaní poukázal aj na nové dôkazy, ktorými nedisponoval v čase rozhodovania druhostupňového súdu a ktoré preukazujú, že krajský súd nepostupoval správne, keď ho uznal za vinného z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. V konkrétnej rovine ide o čestné prehlásenie N. I. z 12. apríla 2016, z ktorého vyplýva, že zhodnocovanie peňazí v hodnote 15 miliónov slovenských korún, ktoré boli investované v rokoch 2002 až 2003, aj naďalej prebiehalo, až kým sa táto situácia skomplikovala, pričom obvinený bol podielovo zapísaný až v roku 2005, s týmito prostriedkami disponovať nemohol a celý podiel akcií bol viazaný k hlavnému účtu všetkých investorov s termínovanou dobou do roku 2011. Ďalej ide o výpis z Z. banky, ktorý mu táto banka vydala až po rozhodnutí krajského súdu, z ktorého je zrejmé, ako boli prostriedky investované a zhodnocované od roku 2005 do roku 2016.

Krajský súd sa mal zároveň dopustiť procesnej chyby, nakoľko obvinený udelil obhajcovi súhlas na zastupovanie na hlavnom pojednávaní na deň 14. mája 2015, pričom krajský súd v tento deň nerozhodol, ale svoj rozsudok vyhlásil až v nasledujúci deň, t. j. 15. mája 2015, na ktorý sa už udelený súhlas nevzťahoval.

V závere obvinený podotkol, že jeho dovolanie nesmeruje k prehodnocovaniu dôkazov a skutkových zistení, ale napáda extrémny nesúlad medzi vykonanými skutkovými zisteniami a právnymi závermi namietaných súdov, ktoré aplikovali nesprávne normy jednoduchého práva, čo viedlo k nesprávnym záverom dopadajúcim na rozhodnutie o jeho vine a následne i treste, a to v intenzite zakladajúcej porušenie jeho práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a tým aj čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky.

So zreteľom na uvedené preto obvinený najvyššiemu súdu navrhol, aby postupom podľa § 386 ods. 1 a

nasl. Tr. por. zrušil rozsudok krajského súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Na dovolanie obvineného reagovala prokurátorka Krajskej prokuratúry Trenčín podaním, ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené dňa 30. mája 2015.

Uviedla, že sa s podaným dovolaním nestotožňuje. K odsúdeniu obvineného podľa jej slov došlo po tom, ako okresný súd na hlavnom pojednávaní kontradiktórnym spôsobom v súlade s § 2 ods. 10 Tr. por. vykonal všetky potrebné dôkazy v rozsahu nevyhnutnom na objasnenie skutkového stavu. Pri hodnotení vykonaných dôkazov postupoval v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. a zároveň sa vysporiadal so všetkými skutkovými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Vychádzajúc zo správne zisteného skutkového stavu potom krajský súd správne kvalifikoval konanie obvineného ako trestný čin podvodu.

Skutočnosti namietané obvineným, ním označené ako dovolacie dôvody, už boli predmetom skúmania odvolacieho súdu, s odôvodnením rozhodnutia ktorého sa krajská prokurátorka bezvýhradne stotožňuje.

K výhrade obvineného, že odvolací súd vyhlásil rozsudok 15. mája 2015 za situácie, kedy dal súhlas na konanie v jeho neprítomnosti len na deň 14. mája 2015, uviedla, že verejné zasadnutie dňa 14. mája 2015 sa riadne konalo, boli na ňom prednesené záverečné návrhy, pričom k odročeniu tohto verejného zasadnutia došlo len za účelom vyhlásenia rozhodnutia, čo zákon v § 171 ods. 3 Tr. por. umožňuje.

V súlade s predloženou argumentáciou prokurátorka Krajskej prokuratúry Trenčín navrhla, aby najvyšší súd dovolanie obvineného ako zjavne nedôvodné odmietol podľa § 382 písm. c) Tr. por.

K dovolaniu obvineného sa samostatnými podaniami vyjadrili poškodení H. F. (osobne doručeným podaním okresnému súdu dňa 25. mája 2018), Ing. Q. L. (e-malom zaslaným do podateľne okresného súdu dňa 25. júna 2018) a A. R. (osobne doručeným podaním okresnému súdu dňa 18. septembra 2018).

Poškodená H. F. považuje tvrdenia obvineného za nepravdivé a poukazujúc na správnosť zistení, ku ktorým dospeli vo veci konajúce súdy navrhuje, aby najvyšší súd odmietol toto dovolanie. Trest, ktorý bol obvinenému uložený považuje za neprimerane mierny, a to aj s prihliadnutím na to, že jej doposiaľ nebolo vrátené ani euro.

S argumentáciou obvineného vyjadrila nesúhlas aj poškodená Ing. Q. L.. Aj ona považuje trest uložený obvinenému za neprimerane mierny. Osobitne poukazuje na to, že v jej prípade nešlo o dobrovoľné poskytnutie peňazí obvinenému, nakoľko obvinený ich od nej vylákal klamstvami, podvodom a citovým vydieraním. Pýta sa, prečo súd nepreveril obvineným predkladané doklady, ktorými deklaroval existenciu finančných prostriedkov na účte v zahraničí; prečo súd nevyhodnotil tieto doklady ako falošné, keď nikdy neprišlo k plneniu ním deklarovaných termínov; nejde náhodou o falšovanie a pozmeňovanie listiny; prečo súd na obvineného prihliadol ako na bezúhonného, keď už bol podmienčne odsúdený vojenským súdom a ako je možné, že sa doposiaľ vyhýba výkonu trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti poškodená podotkla, že z jej komunikácie s obhajcom obvineného vyplynulo, že obvinený jej finančné prostriedky vráti, avšak má ich uložené v zahraničí a nemôže po ne ísť, pretože je na neho vyhlásený zatykač. Ak by však obvinený uspokojil oklamaných a podvedených, potom navrhuje súdu, aby to pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

Poškodený A. R. vidí v podaní dovolania špekuláciu, obštrukcie, zbytočné zaťažovanie súdov a hlavne spôsob, ako znížiť počet odškodnených v danej trestnej veci, keďže obvinený počíta s tým, že poškodení by pri vymáhaní svojich pohľadávok museli platiť advokátov pri podávaní návrhov na exekučné vymáhanie svojich oprávnených pohľadávok, za čo by museli platiť nemalé poplatky a odmeny, pričom poškodení žijú prevažne z minimálnych dôchodkov. Poškodený poukázal na to, že obvinený ho v priebehu konania ani raz nekontaktoval, pričom vyplácal len tých, ktorí na neho tlačili, a to aj fyzicky. V prípade konania obvineného ide o tzv. sponzyho schému. Poškodený disponuje informáciami, že obvinený so svojim advokátom viackrát vycestoval do Švajčiarska, kde má uložené

finančné prostriedky, avšak nerozumie, prečo ho doposiaľ aspoň čiastočne nevyplatil. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací podľa § 377 Tr. por., postupom podľa § 378 Tr. por. zistil, že predmetné dovolanie bolo podané osobou k tomu oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b), § 372 ods. 1 Tr. por., prostredníctvom obhajcu v zmysle § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por., na príslušnom súde v rámci zákonom ustanovenej lehoty podľa § 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por., proti prípustnému rozhodnutiu v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. por., spĺňajúc všetky obsahové náležitosti kladené zákonom v § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Nakoľko v predloženej dovolaní absentuje chyba pre jeho formálne odmietnutie v zmysle § 382 písm. a), b) alebo písm. d) až f) Tr. por., najvyšší súd podrobil napadnutý rozsudok i jemu predchádzajúce konanie vecnému prieskumu a zistil, že toto dovolanie je dôvodné.

Dovolací dôvod vymedzený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. pripúšťa dve alternatívy, ktorými sa možno domáhať jeho naplnenia. Ide buďto o námietku nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku (právnej kvalifikácie), alebo o námietku nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. V každom prípade však musí ísť o námietky právne, nikdy nie skutkové, keďže správnosť a úplnosť zisteného skutku najvyšší súd, na podklade tohto dovolacieho dôvodu, nemôže skúmať a meniť (je ním striktné viazaný). Dovolací súd teda v zmysle naposledy označeného ustanovenia len posúdi či skutok zistený, resp. ustálený súdom (uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia) zodpovedá použitej právnej kvalifikácii (všetkým jej znakom).

Najvyšší súd v kontexte prvej modalít dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. konštatuje opodstatnenosť tej námietky, že preskúvaný skutok nezodpovedá použitej právnej kvalifikácii z dôvodu absencie objektívnej stránky pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr. zák.

Trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu, alebo využije niečí omyl a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú.

Z popisu inkriminovaného skutku žiadnym spôsobom nevyplýva, že by páchatel' uviedol do omylu, alebo využil omyl ktorejkoľvek z tam uvedených alebo iných osôb v zmysle zákonných kritérií ustanovenia § 250 ods. 1 Tr. zák. Ako sme to už naznačili vyššie, ide pritom o podstatný kvalifikačný faktor pre prijatie záveru o naplnení všetkých znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, nakoľko číra skutočnosť, že obvinený nevráti požičané peniaze v termíne, ktorý sľúbil, nie je sama osebe dostatočným dôvodom pre zistenie, že pri pôžičke uviedol veriteľa do omylu (R 15/1969). Inak povedané skutočnosť, že dlžník nespĺnil svoj záväzok vrátiť peniaze v dohodnutej lehote, hoci tak mohol urobiť, ešte nedokazuje, že uviedol veriteľa do omylu, aby sa ku škode jeho majetku obohatil (R 54/1967). V zmysle uvedeného musí skutková veta s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie (R 22/2015-III).

Označený nedostatok nemožno napraviť prostredníctvom uvedenia formy konania páchatel'a v právnej vete odsudzujúceho rozsudku, ako je tomu v posudzovanom prípade, kde sa píše, že na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že uviedol iného do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu, nakoľko právna veta výroku o vine rozsudku, obsahujúca formálne znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu, reflektuje na formuláciu skutkových zistení obsiahnutých vo výrokovej časti rozhodnutia a nie naopak. Právna veta navyše zo svojho princípu postráda dostatočnú individualizáciu pre kvalifikáciu relevantných skutkových okolností prípadu.

K tomu najvyšší súd obdobne dodáva, že nedostatky v znení skutku uvedeného vo výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku nemožno odstraňovať, resp. dopĺňať ani cestou jeho odôvodnenia, ktoré treba chápať „len“ ako vyloženie myšlienkových úvah, ktoré viedli k výroku rozhodnutia. To v princípe znamená, že inkriminovaný skutok musí z hľadiska svojho formálno-právneho posúdenia obstať

takpovediac „sám osebe“, nakoľko dovolací súd môže pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety obsiahnutej vo výroku napadnutého rozsudku (porovnaj s rozsudkami najvyššieho súdu z 18. septembra 2013, sp. zn. 3 Tdo 7/2013, z 26. augusta 2014, sp. zn. 2 Tdo 38/2014, a zo 17. júla 2019, sp. zn. 6 Tdo 26/2019). Z tohto dôvodu najvyšší súd nemohol pri svojom rozhodovaní prihliadnuť ani na argumentáciu krajského súdu, ktorá sa v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia (str. 7-8) zaoberá preukázaním objektívnej stránky pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. por.

So zreteľom na uvedené teda zistený skutok nie je správne kvalifikovaný, čo v zmysle ustanovenia § 371 ods. 5 Tr. por. zásadne ovplyvňuje postavenie obvineného a zároveň odôvodňuje vyslovenie porušenia zákona v neprospech obvineného rozsudkom krajského súdu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Nad rámec konštatovaného najvyšší súd vo vzťahu k argumentácii obvineného uvádza, že z hľadiska naplnenia znakov trestného činu podvodu je relevantné len také konanie páchatela, ktoré predchádza transferu majetkovej hodnoty z dispozície poškodeného do dispozície páchatela alebo niekoho iného. Len také konanie môže byť v príčinnej súvislosti s následkom, ktorý má podobu úbytku majetku na strane poškodeného. Konanie, ktoré spadá do štádia po tom, čo sa naznačený transfer uskutočnil, už túto povahu nemá a nemôže byť preto považované za súčasť konania pre naplnenie znakov trestného činu podvodu (porovnaj so ZSP 45/1997).

Najvyšší súd svojim rozhodnutím pristúpil aj k zrušeniu rozsudku okresného súdu, nakoľko rešpektujúc uvedené skutkové zistenia, konanie obvineného nemožno kvalifikovať ani ako pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., na čo už, ostatne, správne vo svojom rozhodnutí poukázal aj odvolací súd. Len pre úplnosť najvyšší súd podotýka, že pri uzatváraní zmlúv o pôžičke sa nemožno dopustiť trestného činu sprenevery, nakoľko požičané finančné prostriedky prechádzajú do vlastníctva dlžníka, ktorý ich môže použiť na akýkoľvek účel. V danom prípade môže ísť o spáchanie trestného činu podvodu, avšak nie preto, že nebol dodržaný dohodnutý účel pôžičky, ale z toho titulu, že páchatel (dlžník) už v čase uzatvárania zmluvy o pôžičke mal úmysel vôbec neplniť zmluvne dohodnuté podmienky, čo sa prejavilo v tom, že uviedol niekoho do omylu, alebo niečí omyl využil.

Obvinený sa svojimi ďalšími námietkami domáha revízie skutkových zistení, t. j. nesúhlasí so spôsobom hodnotenia vykonaných dôkazov alebo s rozsahom vo veci vykonaného dokazovania (in concreto ide o: poukazovanie na nedostatočné zaobranie sa otázkou, či v jednotlivých prípadoch došlo k uzatvoreniu pôžičky alebo iného zmluvného vzťahu; tvrdenie založené na absencii dôkazu, ktorý by preukazoval naplnenie subjektívnej stránky trestného činu; nesúhlas s odmietnutím detailnejšieho skúmania účasti bratranca obvineného na stíhanom skutku a tiež predkladanie nových dôkazov), čo však Trestný poriadok na podklade dovolania obvineného *expressis verbis* vylučuje v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) ďakie vety za bodkočiarkou Tr. por. (k tomu viď: ZSP 21/2010, R 7/2011, ZSP 16/2013 a R 14/2015). V súlade s uvedeným záverom preto najvyšší súd výhradám obsiahnutým v tomto odseku pripísal nulovú relevanciu. S ohľadom na zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu svoje opodstatnenie celkom stratili aj námietky obvineného, týkajúce sa princípu *ultima ratio*, resp. subsidiarity trestnej represie a definičného poňatia vecí v zmysle ustanovenia § 130 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. napĺňa okolnosť, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Za procesné pochybenie obvinený označil postup krajského súdu, ktorý 15. mája 2015 vyhlásil rozsudok len v prítomnosti obhajcu a nie aj obvineného, hoci na to podľa neho neboli splnené zákonné podmienky, keďže svoj súhlas na konanie v neprítomnosti udelil výlučne na deň 14. mája 2015.

Najvyšší súd zo spisu zistil, že obhajca obvineného na verejnom zasadnutí konanom dňa 14. mája 2015 predložil krajskému súdu žiadosť obvineného z 11. mája 2015 na konanie v jeho neprítomnosti dňa 14.

mája 2015 (č. l. 1155 a 1157). Krajský súd toto verejné zasadnutie po jeho vykonaní, za účelom vyhlásenia rozhodnutia, podľa § 171 ods. 4 Tr. por. odročil na nasledujúci deň. Obhajca ako aj ďalšie tam prítomné osoby túto skutočnosť zobrali na vedomie (č. l. 1156). Za účasti obhajcu a pri absencii obvineného následne krajský súd na verejnom zasadnutí dňa 15. mája 2015 vo veci vyhlásil odsudzujúci rozsudok (č. l. 1158).

Ostatne citovaný dovolací dôvod požíva vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. špeciálne postavenie (R 6/2011), sledujúc pritom záujem na zachovaní práva obvineného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom v zmysle čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, vrátane uplatňovania všetkých námietok a argumentov, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie súdu.

V preskúvanom prípade krajský súd podľa § 171 ods. 4 Tr. por. odročil verejné zasadnutie (ide o osobitný postup vo vzťahu k odročeniu hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia podľa § 277 Tr. por., s prihliadnutím na § 298 Tr. por.) za účelom vyhlásenia rozsudku, ktorý úkon v podstate predstavuje len verejné oboznámenie strán a ostatných osôb s výsledkom rozhodnutia, ku ktorému súd po preskúmaní veci dospel a v rámci ktorého už nie je daný priestor na to, aby strany prednášali svoje návrhy či námietky. V tejto fáze súdneho konania sa už nevykonáva dokazovanie, čo inými slovami znamená, že žiadna zo strán na verejnom vyhlásení rozsudku už nijakým spôsobom nemôže ovplyvniť to, ako súd v danej veci rozhodol, a preto ani neprítomnosť na takomto verejnom vyhlásení nemôže byť procesnej strane na ujmu v intenciách dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por.

Na strane druhej, aj keď pri odročení hlavného pojednávania či verejného zasadnutia podľa § 171 ods. 4 Tr. por. (len za účelom vyhlásenia rozhodnutia) nemožno pri predvolávaní obžalovaného a upovedomení strán konania postupovať v zmysle § 247 ods. 1 Tr. por., keďže v danom prípade sa musí úkon vykonať najneskôr o tri pracovné dni, súd by mal procesné strany o termíne a mieste tohto úkonu primeraným spôsobom informovať (viď uznesenie Krajského súdu v Žiline z 22. februára 2012, sp. zn. 2To/17/2012, prijaté ako judikát trestnoprávneho kolégia tohto súdu pod značkou Jtk 12/12). V tomto ohľade si odvolací súd svoju oznamovaciu povinnosť vo vzťahu k obvinenému a viacerým poškodeným (Ing. H. G., Ing. D. R., Ing. Q. L., Ing. C. Q., A. R. a H. F.) nesplnil.

Sumarizujúc, v novom konaní bude okresný súd, eventuálne v prípade podania opravného prostriedku aj odvolací súd, viazaný nielen právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Tr. por., ale tiež zákazom zmeny k horšiemu (*reformatio in peius*) v súlade s ustanovením § 391 ods. 2 Tr. por., ktorý princíp platí pre rozhodnutie v novom konaní.

Nakoľko obvinený od 9. januára 2020 vykonáva trest odňatia slobody, uložený mu rozsudkom, ktorý bol zrušený týmto rozhodnutím, dovolací súd zároveň rozhodol o väzbe v zmysle ustanovenia § 380 ods. 2 Tr. por. Vzhľadom na obsah svojho rozhodnutia a z neho vyplývajúce dôsledky pre rozhodovanie súdu v novom konaní, popísané vyššie, prijal dovolací súd záver, že nebolo potrebné vziať obvineného do väzby.

So zreteľom na všetky vyššie uvedené úvahy, najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol spôsobom, ako je to vyjadrené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.